

Bureau Waardenburg bv Ecologie & landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
E-mail info@buwa.nl www.buwa.nl

NOTITIE

Gemeente Arnhem
dhr. R. Driessen
Postbus 9200
6800 HA Arnhem

DATUM: 14 november 2017
ONS KENMERK: 17-0663/17.07902/AnKar
UW KENMERK: E-mail d.d. 18-09-2017
AUTEUR: M.A. Karels BASc
PROJECTLEIDER: drs. D. Emond
STATUS: Versie 1.0
CONTROLE: D. de Vos

Quick scan beschermde soorten Lorentzcollege, Arnhem

Gemeente Arnhem is voornemens om langs de Metamorfosenallee te Arnhem een school te bouwen. Bureau Waardenburg heeft op basis van een oriënterend veldonderzoek (d.d. 31 oktober 2017) en bronnenonderzoek de effecten van deze ingreep beoordeeld in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb).

Conclusie

Het plangebied heeft mogelijk betekenis als (paar)verblijfplaats voor vleermuizen (*Beschermingsregime Habitatrichtlijn*). Daarnaast kunnen nestplaatsen van vogels waarvan deze jaarrond zijn beschermd, niet op voorhand worden uitgesloten. Geadviseerd wordt om de betekenis voor vleermuizen en vogels met een jaarrond beschermde nestplaats nader in beeld te brengen middels gericht veldonderzoek.

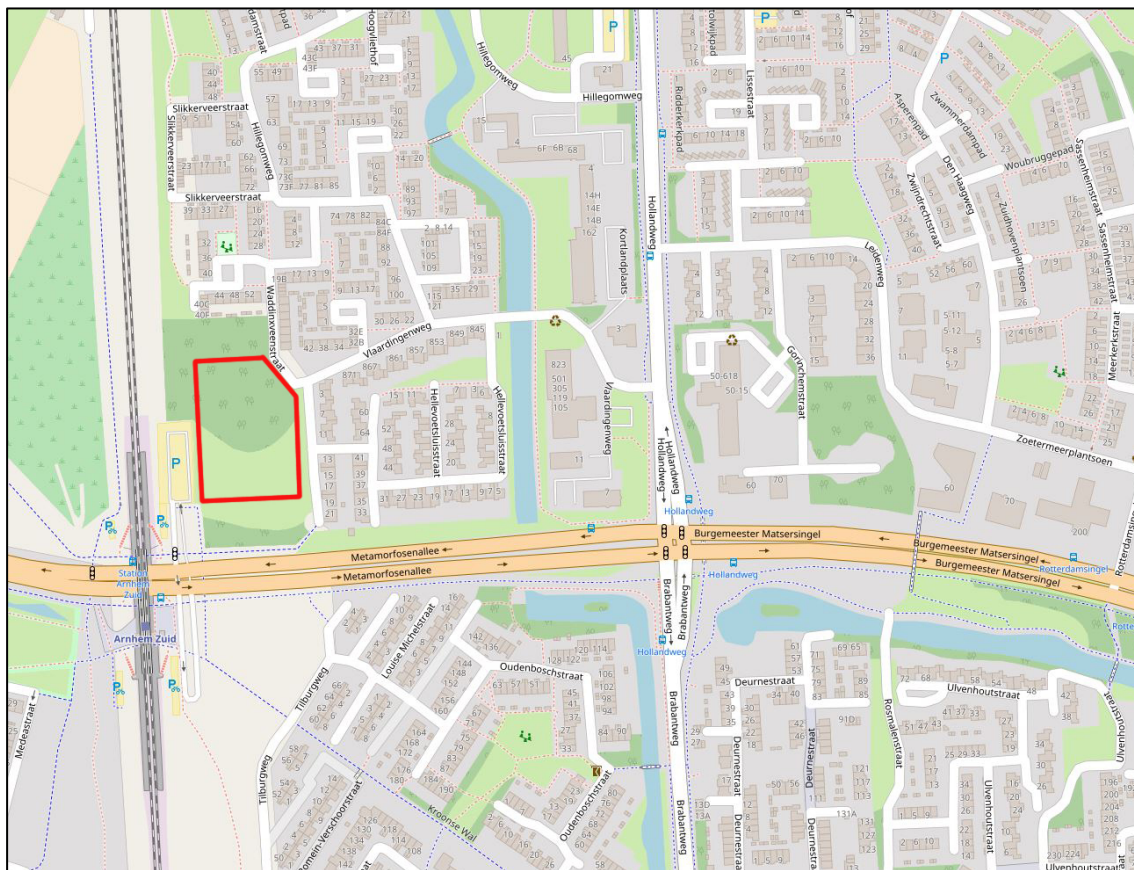
Het plangebied heeft betekenis voor beschermde soorten grondgebonden zoogdieren en amfibieën (*Beschermingsregime andere soorten*). Voor handelingen in het kader van ruimtelijke ontwikkeling die kunnen leiden tot overtreding van verbodsbepalingen geldt voor deze soorten een provinciale vrijstelling. Deze conclusie wordt hieronder nader toegelicht.

Toelichting

Plangebied en werkzaamheden

Het plangebied ligt ten noorden van de Metamorfoseallee en ten oosten van de carpoolplaats van station Arnhem-Zuid langs het spoor. De locatie ligt in de wijk Elderveld-Zuid en grenst aan de Oegstgeeststraat en Waddinxveenstraat (figuur 2). Het plangebied bestaat uit een trapveldje in de zuidelijke helft en een schietwilgenbosje in de noordelijke helft (figuur 3 en 5). Tussen de parkeerplaats en het trapveldje is een ondiepe greppel aanwezig die bij regenval fungeert als zinksloot (figuur 4). Ook aan de zijde van de Oegstgeeststraat is een zinksloot aanwezig (figuur 2).

Tussen de Metamorfoseallee en het trapveldje staat een groenstrook met verschillende soorten bomen en struiken. De noordzijde van het plangebied ligt op de lijn van het einde van de parkeerplaats naar de Waddinxveenstraat, op kaart weergegeven in bijlage 1.

Figuur 1 Ligging plangebied (rood omkadert) Lorentzcollege, Arnhem-Zuid (ondergrond: Data by OpenStreetMap.org contributors under CC BY-SA 2.0 license).

Figuur 2 Zinkslot grenzend aan de Oegstgeeststraat en trapveldje.

Figuur 3 Schietwilgenbos grenzend aan het trapveldje.

Figuur 4 Zinksloot tussen trapveldje en parkeerplaats bij treinstation Arnhem-Zuid.

Figuur 5 Het schietwilgenbos.

Figuur 6 Boom met spechtholten.

Voorgenomen werkzaamheden

De gemeente Arnhem is voornemens het terrein te ontwikkelen en een nieuwe school te bouwen. Naast de bouw van de school wordt ten noordwesten van de school 58 parkeerplaatsen gerealiseerd. Aan de zuidzijde van de school wordt een schoolplein aangelegd. In deze quick scan is ervan uitgegaan dat het daarvoor noodzakelijk is de bomen binnen het plangebied te kappen (zie bijlage 1). Dit betreft zowel een groot deel van het schietwilgenbos als de bomen langs de Metamorfoseallee. Uitgangspunt is dat het schietwilgenbos ten noorden van de parkeerplaats behouden blijft. Het is niet bekend wanneer de werkzaamheden starten en hoe lang ze duren.

Natura 2000-gebieden

Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied en ligt op ruime afstand (> 3 km) van het Natura 2000-gebied Rijntakken. De ingreep zorgt niet voor effecten die relevante soorten en begroeiingen in Natura 2000-gebieden negatief kunnen beïnvloeden. De ingreep zorgt niet voor effecten die direct of indirect een negatief gevolg kunnen hebben op instandhoudingsdoelstellingen van beschermde gebieden.

Houtopstanden

De te kappen bomen staan binnen de bebouwde kom. De regels van de Wnb ten aanzien van houtopstanden zijn in dergelijke gevallen niet van toepassing.

Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN; in Gelderland bestaande uit het Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszones). De ingreep zorgt niet voor ruimtebeslag binnen de NNN. Daarom is het toetsingskader van de NNN niet van toepassing.

Methodiek

Het plangebied aan de Metamorfosenallee is op 31 oktober 2017 bezocht. Vanaf de grond zijn de stammen en boomkronen gecontroleerd op nesten, holen, spleten en scheuren. In het plangebied is gezocht naar (resten van) groeiplaatsen van beschermde planten en sporen (o.a. uitwerpselen) van fauna. De NDFF is geraadpleegd om na te gaan of recent relevante waarnemingen in het plangebied zijn gemeld.

Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Wnb. Bij toepassing van de Wnb worden drie beschermingsregimes onderscheiden: *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn*, *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn* en *Beschermingsregime andere soorten*. Voor een aantal landelijk algemeen voorkomende soorten van het *Beschermingsregime andere soorten* heeft de provincie een vrijstelling van verbodsbepalingen verleend voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor vogels en soorten van de Habitatrichtlijn geldt geen vrijstelling en kan een ontheffing nodig zijn als de werkzaamheden leiden tot overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb.

Functie van het plangebied voor beschermde soorten

Het plangebied is beoordeeld op betekenis voor de soortgroepen planten, amfibieën, ongewervelden, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen en vogels. Voor beschermde soorten uit de soortgroepen reptielen en vissen ontbreekt geschikt leefgebied in het plangebied. Deze soortgroepen worden in deze notitie niet verder behandeld. Er zijn voor het plangebied geen relevante waarnemingen gevonden in de NDFF van beschermde soorten.

Planten

Het bos in het plangebied heeft voornamelijk schietwilgen in de boomlaag. In de ondergroei staan met name struiken van wilde liguster, esdoorn, rode kornoelje en meidoorn. De bodem is begroeit met braam, hop en brandnetels. In het plangebied zijn bij het veldbezoek geen beschermde soorten planten aangetroffen. In de NDFF zijn in de omgeving van de spoorlijn waarnemingen bekend van zandwolfsmelk, een soort van *Beschermingsregime andere soorten*. Zandwolfsmelk is een pionierssoort, waarvoor geschikte groeiplaatsen omstandigheden ontbreken in het plangebied. Op grond hiervan is beoordeeld dat het plangebied geen betekenis heeft voor beschermde soorten planten.

Ongewervelden

Elders in de wijk Elderveld zijn waarnemingen bekend van de sleedoornpage, een soort van *Beschermingsregime andere soorten*. In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen sleedoornstruiken waargenomen, de waardplant van de sleedoornpage. Hierdoor heeft het plangebied geen betekenis voor de sleedoornpage.

Amfibieën

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën waargenomen in het plangebied. In de NDFF zijn waarnemingen in de omgeving bekend van bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Dit zijn soorten van *Beschermingsregime andere soorten*, waarvoor in de provincie Gelderland een vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

De rugstreeppad komt in de woonwijk Schuytgraaf voor, welke zich direct aan de westzijde van het spoortalud bevindt. De soort vindt hier voortplantings- en landbiotoop (incl. overwintering). De dichtstbijzijnde poel met kamsalamanders ligt op circa 750 m afstand van het plangebied. Voor beide soorten ontbreekt het echter aan geschikt voortplantingsbiotoop. Een betekenis als overwinteringsbiotoop voor kamsalamander wordt uitgesloten omdat kamsalamanders doorgaans binnen 100 mtr van het voortplantingswater overwinteren *en* omdat geschikt overwinteringsbiotoop ook binnen 100 mtr van het betreffende voortplantingswater in ruime mate aanwezig is.

Voor de 'andere soorten' kan het plangebied gebruikt worden als landhabitat. In het plangebied is geen open water aanwezig, alleen bij grote regenval zal in de zinksloten aan beide zijden van het plangebied tijdelijk water blijven staan. De wadi ligt buiten het plangebied en is ongeschikt als voortplantingsplaats voor amfibieën.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten grondgebonden zoogdieren aangetroffen. Sporen van muizen in de vorm van holen in de grond zijn gezien in het trapveldje nabij de zinksloot aan de oostzijde. In de omgeving van de te kappen bomen komen de beschermde soorten egel en diverse muizensoorten voor; allen soorten van *Beschermingsregime andere soorten*. Het plangebied vormt onderdeel van het leefgebied van deze soorten.

Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek is gelet op holtes in bomen en scheuren in de bast. Deze zijn in diverse bomen, met name wilgen, gezien. De bomen kunnen een functie hebben als paarverblijfplaats voor vleermuizen (ruige dwergvleermuis), een soortgroep van *Beschermingsregime Habitatrichtlijn*. Waarnemingen van rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis en watervleermuis (tevens boombewonende soorten) ontbreken nagenoeg in Elderveld (NDFF). Kraamkolonies ontbreken in de omgeving (voor zover bekend) en oude landgoederen (met veel oude bomen met holtes ed.) ontbreken eveneens. Kraamverblijfplaatsen van boombewonende soorten worden niet verwacht.

Het plangebied als geheel kan door vleermuizen gebruikt worden als foerageergebied. Het wilgenbos heeft een open structuur wat het geschikt maakt voor vleermuizen om te foerageren. De bomen in het plangebied staan in verband met groen langs het spoor en in de wijk. Het plangebied vormt derhalve geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen.

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats¹

Tijdens het veldbezoek op 31 oktober 2017 zijn in de groenstrook langs de Metamorfoseallee twee nesten waargenomen. Deze zijn waarschijnlijk gemaakt en gebruikt door ekster en een kleinere soort zoals duiven. De nesten zijn ongeschikt voor havik en buizerd. Bovendien zijn de bosschages ongeschikt voor deze verstoringgevoelige soorten (geldt ook voor boomvalk). In het wilgenbos zijn twee nesten van zwarte kraaien gezien. In de NDFF is een melding van een zwarte kraaiennest in het plangebied bekend. Sperwer en ransuil maken gebruik van kraaiennesten, en zijn soorten waarvan bekend is dat zij tot broeden komen in vergelijkbare bosjes in stedelijk gebied. In het NDFF zijn geen meldingen bekend van jaarrond beschermde nestplaatsen in het plangebied. Een bewoner gaf aan hier nooit uilen te hebben gehoord of gezien tijdens de vele bezoeken met de hond, waardoor het niet aannemelijk is dat de soort hier ook daadwerkelijk voorkomt. Sperwer kan echter niet worden uitgesloten.

Naast een aantal nesten zijn spechtholten in diverse bomen aanwezig. Deze hebben niet de status van een jaarrond beschermde nestplaats. De bomen en struiken in het plangebied zijn bovendien geschikt als broedbiotoop voor algemeen voorkomende vogelsoorten zoals spreeuw en koolmees.

Effecten van de ingreep en te treffen maatregelen

Planten

Het plangebied heeft momenteel geen functie voor beschermde soorten planten. Effecten op beschermde soorten planten zijn uitgesloten.

Amfibieën

Het plangebied is voor algemeen voorkomende amfibieën geschikt als land- en overwinteringsbiotoop. Met de voorgenomen ingreep verdwijnt dit en worden verbodsbepalingen overtreden. Voor de betreffende soorten geldt een provinciale vrijstelling. Maatregelen ter invulling van de zorgplicht (art. 1.11 Wnb) zijn nodig bij de uitvoering.

Ongewervelden

Het plangebied is ongeschikt voor beschermde soorten ongewervelden. Effecten op beschermde soorten ongewervelden zijn uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied heeft een functie voor beschermde soorten grondgebonden zoogdieren, waarvoor een provinciale vrijstelling geldt van verbodsbepalingen van de Wnb. Maatregelen ter invulling van de zorgplicht (art. 1.11 Wnb) zijn nodig bij de uitvoering.

¹ Op grond van door het voormalige ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw.

Vleermuizen

De bomen met spechtholtes en/of loszittende bast kunnen betekenis hebben voor boombewonende vleermuizen. Het gaat hier dan met name om paarverblijven; de kans op een kraamverblijf wordt – op basis van ervaringen in vergelijkbare bosschages in stedelijk gebied – niet verwacht. Het verwijderen van de bomen kan leiden tot het doden van vleermuizen en vernielen van verblijfplaatsen. Wanneer bomen gekapt worden kunnen verblijfplaatsen vernield en dieren gedood worden. Dit is een overtreding van art. 3.5 van de Wnb. In dat geval dient nader onderzocht te worden wat de daadwerkelijke betekenis is voor vleermuizen.

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

Het plangebied heeft mogelijk betekenis voor vogels met jaarrond beschermde nestplaats (sperwer). Door het kappen van bomen kunnen jaarrond beschermde nestplaatsen verdwijnen of verstoord raken. Dit is een overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb. Geadviseerd wordt om de aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen nader in beeld te brengen.

Voor algemeen voorkomende soorten vogels zoals spechten en spreeuwen zijn de bomen geschikt broedbiotoop. Voor deze soorten kan worden volstaan met het kappen buiten het broedseizoen, zodat broedende vogels niet worden verstoord.

Aanvullend onderzoek

- De aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen (specifiek sperwer en ransuil) dient nader onderzocht worden. Dit gebeurt tijdens het broedseizoen, grofweg van maart tot juli en bestaat uit drie bezoeken, waarvan één (de laatste) in de avond, gericht op bedelende ransuiljongen. Het eerste bezoek (medio maart) is gericht op het in beeld brengen van nestlocaties terwijl er nog geen blad aan de bomen zit.
- Aanvullend onderzoek naar paarverblijfplaatsen van (boombewonende) vleermuizen in het plangebied. Dit onderzoek vindt plaats in de periode augustus – september en betreft twee veldbezoeken in de avonduren.

Maatregelen bij uitvoering van de ingreep

Voor het uitvoeren van de werkzaamheden worden de volgende maatregelen geadviseerd:

- Het verstoren en vernietigen van vogelnesten die in gebruik zijn moet voorkomen worden om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Dit kan door het rooien van beplanting en (voorbereidende) bouwwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de natuurwetgeving geen standaard periode gehanteerd. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschilt per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening gehouden worden met de periode half maart tot augustus.

- Werk één kant op, namelijk van zuid naar noord zodat grondgebonden zoogdieren en amfibieën kunnen ontkomen.

Literatuur

Ndff-ecogrid.nl, geraadpleegd 09-11-2017.

Akkoord voor uitgave: kwaliteitscontrole Bureau Waardenburg bv
drs. D. Emond

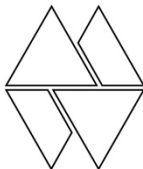
Paraaf:

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Arnhem

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001: 2015. Bureau Waardenburg bv hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

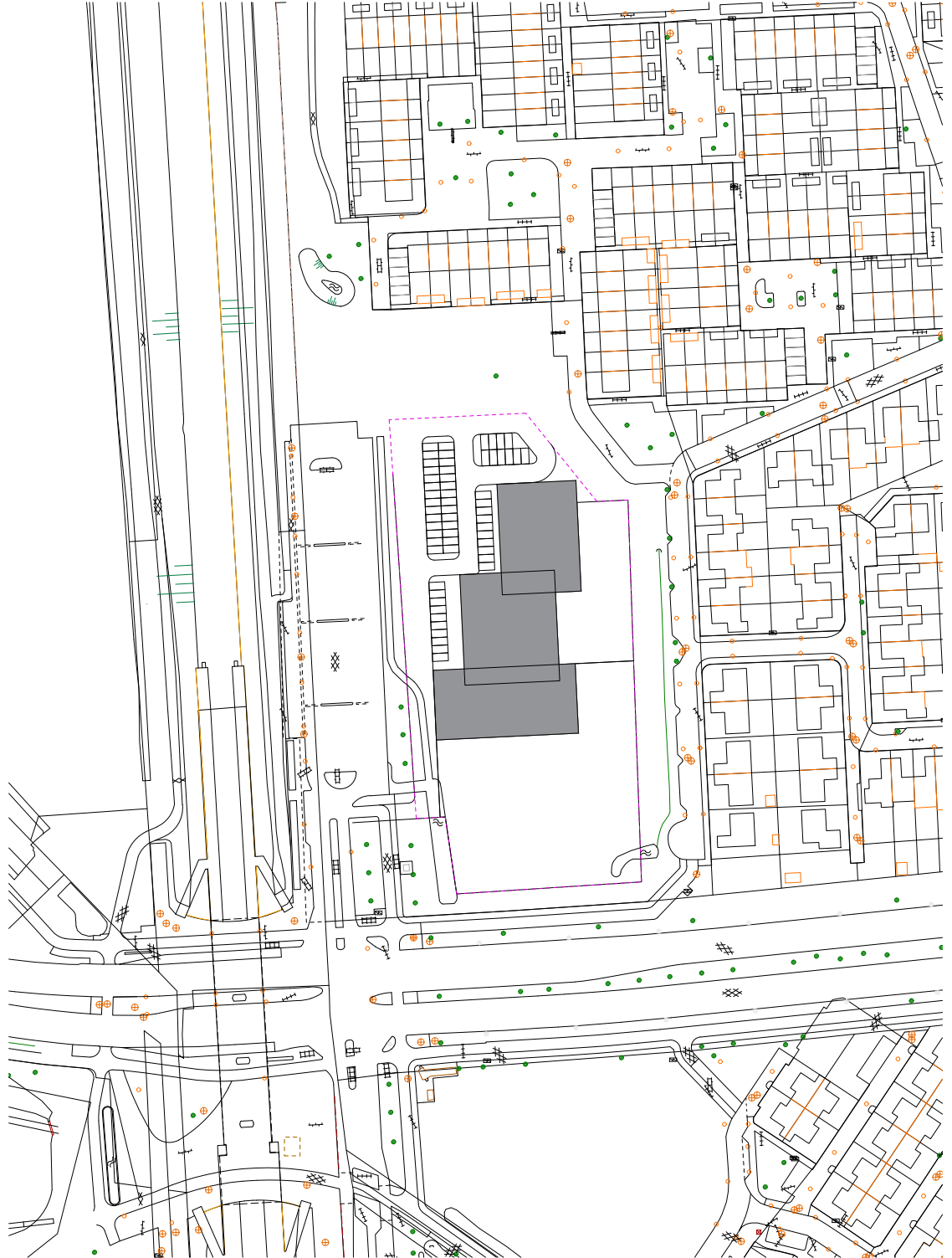

Bureau Waardenburg bv

Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10
info@buwa.nl www.buwa.nl

Bijlage 1 Plantekening Lorentzcollege

Figuur 7 Plangebied rood omkadert voor nieuwbouw van Lorentzcollege. Bron: gemeente Arnhem.